

Μέρισμα περηφάνιας και αισιοδοξίας σε όλους μας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΟΥ

Γνώση, έρευνα, πρωτοπορία. Ενα αξιακό τρίπτυχο στο οποίο τα «ελληνικά μυαλά» διαπρέπουν, αριστεύουν, καταξιώνονται και στον διεθνή επιστημονικό στίβο, προσφέροντας μέρισμα περηφάνιας και αισιοδοξίας σε όλους μας. Άλλο ένα δείγμα μιας τέτοιας, προσμίμησης, γραφής έρχεται από δύο νέες Ελληνίδες ερευνήτριες που βρίσκονται μεταξύ των 436 επισημομένων που απορροφεί φέτος τημητικό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ERC) στο πλαίσιο του προγράμματος «Επιχορηγήσεις Εκκίνησης» (Starting Grants 2020).

Και μιλάμε για μια πολύ σημαντική διάκριση, καθώς η (αυστηρή) επιλογή γίνεται από πλήθος υποψηφιστών, ενώ η χρηματοδότηση είναι σημαντική, ανάλογη της εκτίμησης για τη δυνατότητα των ερευνητών να πρωτοπορήσουν και να δημιουργήσουν νέο κεφάλαιο πολύτιμης γνώσης. Ο κάθε ερευνητής που επιλέγεται από το ERC για τις επιχορηγήσεις εκκίνησης λαμβάνει 1,5 εκατ. ευρώ, για να ξεδιπλώσει την ερευνητική του πρόταση μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, συγκροτώντας τη δική του ερευνητική ομάδα και αποκτώντας τα απαραίτητα μέσα για το επιστημονικό έργο του.

As γνωρίσουμε τις δύο Ελληνίδες που επιλέχθηκαν: Η δρ Θέμις Αλιτσάφη, με πτυχίο και μεταπτυχιακό στο Χημικό του Πανεπιστημίου Κρήτης, δραστηριοποιείται στο **Ιδρυμα Ιατροβιολογικών Έρευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΒΕΑΑ)** με το πρόγραμμα REGSIGN. Η κ. Καλλιόπη Αμυγδάλου, είναι απόφοιτος της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ, με μεταπτυχιακό στο London School of Economics, ιστορικός αρχιτεκτονικής και ερευνήτρια σήμερα στο **Ελληνικό Ιδρυμα**

Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), με το πρόγραμμα HOMEACROSS. Όπως βλέπουμε, τα επιστημονικά πεδία των δύο ερευνητριών είναι διαφορετικά, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες όλων των επιστημονικών τομέων για πρωτόπιο ερευνητικό έργο. Και οι δύο ερευνήτριες έχουν ένα πολύπλευρο και βραβευμένο ερευνητικό έργο μέχρι τώρα: παρά την επιλογή τους στα Starting Grants δεν είναι καθόλου «πρωτάρες».

Το καινοτόμο ερευνητικό πρόγραμμα REGSIGN της Θέμις Αλιτσάφη, το οποίο υλοποιείται στο ΙΒΕΑΑ, μελετά τα ρυθμιστικά κύτταρα σε ασθενείς με καρκίνο,

Δύο νέες Ελληνίδες ερευνήτριες χρηματοδοτεί φέτος το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας με «Επιχορηγήσεις Εκκίνησης».

φιλοδοξώντας να αναλύσει μέσω προηγμένων τεχνολογιών τη μοριακή τους σφραγίδα και να ανακλύσει στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ανάπτυξη προγνωστικών δεικτών για την ανοσοθεραπεία και την ανακάλυψη νέων θεραπευτικών στόχων στον καρκίνο.

«Η ραγδαία εξέλιξη στον τομέα της ανοσολογίας οδήγησε στην ανάπτυξη της ανοσοθεραπείας, μιας επαναστασιακής θεραπευτικής προσέγγισης που ενεργοποιεί το ανοσοποιητικό σύστημα, τη φυσική δίπλαδη άμυνα του οργανισμού, ώστε να εξουδετερώσει τα καρκινικά κύτταρα. Ωστόσο αρκετοί ασθενείς δεν ανταποκρίνονται σε αυτή τη θεραπεία, ενώ ένα μεγάλο ποσο-

Η χημικός Θέμις Αλιτσάφη (αριστερά) μελετά τα ρυθμιστικά κύτταρα σε ασθενείς με καρκίνο. Η ιστορικός αρχιτεκτονικής Καλλιόπη Αμυγδάλου (δεξιά) ερευνά το χωρικό και αρχιτεκτονικό αποτύπωμα που προκάλεσαν ο εκτοπισμός του 1922 και αργότερα η ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

στό όσων ανταποκρίνονται εμφανίζουν σημαντικές παρενέργειες όπως η εκδήλωση αυτοάνοσων νοσημάτων των ενδοκρινών αδένων, του γαστρεντερικού και του πνεύμονα. Ένας από τους πιο σημαντικούς μηχανισμούς αντίστασης είναι τα ρυθμιστικά κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος, τα οποία προκαλούν την καταστολή της φυσικής άμυνας του οργανισμού και παράλληλα μας προστατεύουν από την ανάπτυξη αυτοάνοσων ασθενειών. Ωστόσο τα καρκινικά κύτταρα εκμεταλλεύονται την κατασταλτική δράση των κυττάρων αυτών με αποτέλεσμα να ξεφύγουν από την επίτηρηση του ανοσοποιητικού συστήματος και τελικά να πολλα-

πλασιάζονται ανεξέλεγκτα», λέει στην «Κ» η δρ Αλιτσάφη.

Το πρόγραμμα HOMEACROSS της κ. Αμυγδάλου αναφέρεται στον χώρο, στη μνήμη και στην κληρονομιά της ανταλλαγής πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. «Το ερευνητικό μας έργο θα επικεντρωθεί στην αναζήτηση και ανάδειξη του χωρικού και αρχιτεκτονικού αποτύπωμα που προκάλεσαν ο εκτοπισμός του 1922 και αργότερα η ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας το 1923-24. Από τη σκοπιά της ιστορίας της αρχιτεκτονικής θα μελετήσουμε το κτισμένο περιβάλλον που άφησαν πίσω τους οι πληθυσμοί που μετακινήθηκαν (κατοικίες, σχολεία,

εκκλησίες), αλλά και πώς διαμόρφωσαν τους τόπους όπου εγκαταστάθηκαν. Η ερευνητική ομάδα που θα συγκροτήσουμε θα εργαστεί στην περιοχή της Αττικής και της Σμύρνης. Στην Αθήνα οι πρόσφυγες στεγάστηκαν με τεράστιες δυσκολίες σε ξύλινα παραπήγματα, προσωρινές κατοικίες και αυθαίρετους καταυλισμούς, τα οποία σιγά σιγά βελτίωσαν και επέκτειναν, μεταμορφώνοντας ουσιαστικά την πρωτεύουσα, της οποίας ο πληθυσμός διπλασιάστηκε με τον ερχομό τους. Μεγάλες ήταν οι αλλαγές και στη Σμύρνη, τόσο από τις συνέπειες της εκδίωξης του ελληνορθόδοξου πληθυσμού, όσο και από την εγκατάσταση μουσουλμάνων

κυρίας από την Κρήτη και τη Βόρεια Ελλάδα», λέει στην «Κ» η κ. Αμυγδάλου. Έτσι, «θα συμβάλουμε και θα επεκτείνουμε προσπάθειες που ήδη έχουν ξεκινήσει για την αποτύπωση και μελέτη των "τοπίων της Ανταλλαγής", και θα συμβάλουμε στη συζήτηση για την παρακαταθήκη όλων αυτών των γεγονότων σήμερα. Για την Αττική θα αξιοποιήσουμε το πολύτιμο αρχαιολογικό υλικό του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, που περιέχει πάνω από 3.000 συνεντεύξεις με πρόσφυγες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1930-1960».

Όπως σημειώνει η ίδια, «στο ερευνητικό έργο HOMEACROSS

Η Θέμις Αλιτσάφη και η Καλλιόπη Αμυγδάλου έχουν στο ενεργητικό τους ένα πολύπλευρο και βραβευμένο ερευνητικό έργο.

θα συνεργαστούμε με πανεπιστημιακούς και ερευνητές από τη Σμύρνη και το Πανεπιστήμιο Izmir Institute of Technology, στο οποίο έχω διδάξει τα προηγούμενα χρόνια. Υπάρχει επιστημονική και ερευνητική συνεργασία με πανεπιστημιακούς από την Τουρκία, που υπερβαίνει τις όποιες αντιπαράθεσεις σε επίπεδο κρατικής πολιτικής. Το ερευνητικό έργο που θα υλοποιήσουμε έχει ορίζοντα πενταετίας και ελπίζουμε να ξεπεράσουμε τις όποιες δυσκολίες».

Δύο Ελληνίδες που συναθροίζονται μαζί με άλλους αξίους στην πρώτη γραμμή επανεκκίνησης του τόπου.